

Bilag III.**UNDERVISNINGSINSPEKTØREN FOR
GYMNASIESKOLERNE**

15. Januar 1919.

Til Undervisningsministeriet.

Efter Anmodning skal jeg udtale mig om Spørgsmaalet om Statens Overtagelse af de private Gymnasieskoler Svendborg Gymnasium, L. Wintelers Skole, Esbjerg Gymnasium, Rungsted Kostskole og Birkerød Kostskole samt om udvidet Statsstøtte til Haslev Gymnasium, Hass' Skole (Stenhus) og Th. Langs Skole.

Den Opfattelse af de private Gymnasieskoleers Stilling, som ligger bag ved de 7 førstnævnte Skoleers Henvendelse til det høje Ministerium, er utvivlsomt rigtig: *Loven af 20. Marts 1918 har slaaet Grunden bort under den private Gymnasieskole.*

Det vil først og fremmest være umuligt for den private, ved egne Indtægter bestaaende Gymnasieskole at skaffe sig og beholde kvalificerede Lærere. De offentlige Gymnasieskoler, som før var et Mindretal, som længtfra alle kvalificerede Lærere kunde vente Ansættelse ved, er nu blevet det store Flertal, som ganske naturligt vil trække Flertallet af de dygtige Lærere til sig; hvis ikke den private Skole kan byde sine Lærere bedre Kaar end den offentlige, kan den kun vente at faa de Lærere, som den offentlige Skole vrager. Dette Forhold vil særlig stærkt gøre sig gældende i de kommende Aar, eftersom der er en følelig Mangel paa Tilgang af Lærere til den højere Skole. Men naar den private Gymnasieskole ikke hidtil har kunnet byde sine Lærere bedre Kaar end den offentlige, vil den endnu mindre kunne gøre det i Fremtiden. Det eneste Middel, som den private Skole har til at forøge sine Indtægter, er nemlig at forhøje Skolepengene; men en Skolepengeforhøjelse ved de private Skoler samtidig med den radikale Skolepengenedsættelse ved de offentlige Skoler, som er og vil blive gennemført, er utænkkelig; Skolepengenedsættelsen ved de offentlige Skoler er i sig selv i høj Grad truende for de private Skoler; skal disse oven i Købet forhøje Skolepengene for at eksistere, saa er de dødsdømte.

Ud fra mit Kendskab til de private Gymnasieskoler og min Viden om, hvorledes de, hvis deres Forhold ikke ændres, vil være stillede med Hensyn til Afgang og Tilgang af Lærere, tør jeg sige, at *i Løbet af faa Aar vil de fem Skoler, som søger Overgang til Staten, være saaledes stillede, at de af Mangel paa kvalificerede Lærere ikke vil være i Stand til at fortsætte som Gymnasieskoler; jeg ser her endda bort fra, at Skolepengenedsættelsen ved de offentlige Skoler sandsynligvis vil formindske Tilgangen til de private Skoler og derved fremskynde Katastrofen.*

Men har Statsmyndighederne ved Loven af 20. Marts 1918 bragt de private Gymnasieskoler i en Stilling, som for de fleste af dem vil antage Karakteren af en Katastrofe, saa har Staten formentlig ogsaa nogen moralsk Forpligtelse overfor disse Skoler, som hidtil — med ringe Udgift for Staten — har udført et samfundsnyttigt Arbejde paa forsvarlig Maade.

Idet jeg foreløbig vil holde mig til de fem Skoler, som søger Overgang til Staten, skal jeg først afvise den Tanke, som kunde ligge nær: at sætte dem i Stand til at fortsætte som private Skoler ved at yde dem et forøget Statstilskud.

Som før nævnt vil den private Skole for at kunne hævde sig være nødt til at byde sine Lærere bedre Kaar end den offentlige Skole; i og for sig er dette kun naturligt og stemmende med det paa andre Omraader almindelige Forhold, at den private Bedrift maa byde sine Tjenestemænd højere Lønninger end den offentlige Institution; men man kan ikke anse det for rimeligt, at Staten skal hjælpe private Skoler til at give højere Lærerlønninger, end den selv giver ved sine Skoler af til-